

Aldona Maria Piwko

Sprawozdanie : Jubileuszowy XV Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce

---

Nurt SVD 49/2 (138), 461-466

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie

Jubileuszowy XV Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce

Aldona Maria Piwko

aldibeer@poczta.onet.pl

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Centralne obchody jubileuszowego XV Dnia Islamu w Kościele katolickim w Polsce odbyły się w Auli Jana Pawła II Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Ze względu na rocznicę zmieniona została dotychczasowa formuła Dnia Islamu. Organizatorzy, a zatem ks. bp Romuald Kamiński przewodniczący Komitetu ds. Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi, Rada Wspólna Katolików i Muzułmanów oraz Instytut Dialogu Kultury i Religii Wydziału Teologicznego UKSW, zwrócili szczególną uwagę na dialog oraz wzajemne poznawanie obu religii. Obchody jubileuszu, tej szczególnej inicjatywy w polskim Kościele katolickim, składały się z trzech części: sesji naukowej, uroczystej sesji piętnastolecia oraz modlitwy.

Uroczystość otworzył ks. bp Romuald Kamiński, witając przybyłych gości, wśród których byli przedstawiciele ambasad państw muzułmańskich posiadających swoje przedstawicielstwa w Polsce, członków gmin muzułmańskich oraz chrześcijan biorących udział w świecie dialogu. W swoim wystąpieniu ksiądz biskup podkreślił znaczenie corocznych spotkań z islamem organizowanych przez Kościół katolicki, bowiem inicjatywa polskiego środowiska jest obecnie dostrzegana także poza granicami kraju. Ostatnie wydarzenia w Europie i na świecie nie sprzyjały pogłębianiu wzajemnych relacji, wręcz przeciwnie, stały się powodem do rozniecania agresji i złości w imię religii. Dlatego tak ważne jest nieustanne podejmowanie działania na rzecz wzajemnego budowania i pogłębiania prawdziwego braterstwa między chrześcijanami a muzułmanami. Biskup mówił:

„Każde spotkanie, jakie dziś przeżywamy, ma nam dopomóc w odnalezieniu prawdziwych wartości i zrozumieć pierwszeń-

stwo spraw duchowych nad materialnymi, w tym także wartości prawdziwego braterstwa wobec drugiego człowieka. Świat się bardzo w tym pogubił. Jesteśmy świadkami wojen, aktów terroru, ucisku, przemocy i profanacji świętości. Wszystko to staje się smutną drogą niejednego narodu i człowieka”.

Następnie w imieniu Wydziału Teologicznego słowo wprowadzające do licznie zgromadzonych uczestników skierował dziekan ks. prof. dr hab. Piotr Tomasik, przypominając interesującą i wieloletnią historię spotkań dialogicznych katolików i muzułmanów.

Długa, bo ponad sześćsetletnia tradycja wspólnego zamieszkiwania ziem Rzeczypospolitej przez chrześcijan i muzułmanów jest dziedzictwem szczególnie pielęgnowanym przez wyznawców obu religii monoteistycznych. Wzajemne współlistnienie wielu religii – należy bowiem pamiętać także o znacznej liczbie wyznawców judaizmu mieszkających w Polsce – wykształciło postawy otwartości na odmienne wartości, obyczaje oraz kultury. Polska jako pierwsza w Europie zorganizowała w 1958 roku tydzień zbliżenia kulturalnego ze światem islamu. Był to element Projektu Wschód-Zachód, zaproponowany przez Konferencję Generalną UNESCO w New Delhi w 1956 roku. Wówczas Grupa Robocza tegoż Projektu uznała, że Polska jest krajem posiadającym w swej historii „intensywne obcowanie z muzułmańskim Orientem”¹.

W latach osiemdziesiątych XX wieku podejmowane były pierwsze próby wprowadzenia dialogu katolicko-muzułmańskiego. Wówczas w nabożeństwach ekumenicznych brali udział przedstawiciele polskiego islamu: imam Warszawy Mahmud Taha Żuk² oraz imam muzułmańskich dyplomatów akredytowanych w Warszawie Nazim Barber³.

Ukoronowaniem działań dialogicznych było niewątpliwie ustanowienie Dnia Islamu i wprowadzenie go do kalendarza liturgicznego Kościoła katolickiego. Decyzją Konferencji Episkopatu Polski obchodzony jest od 2001 roku, zawsze 26 stycznia na zakończenie Tygo-

¹ Por. M. Konopacki, *Ludzka communio w doświadczeniu międzyreligijnym: muzułmanie w otoczeniu chrześcijan w Polsce*, [w:] A. Zaborski (red.), *Islam i chrześcijaństwo: materiały sympozjum w Krakowie 12-14.04.1994*, Kraków 1995, s. 141-142.

² Imam Mahmud Taha Żuk był wieloletnim przewodniczącym szyickiego ugrupowania religijnego, działającego w Polsce, o nazwie Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej.

³ Por. E. Śliwka, *Islam – dzieje, doktryna, obrzędowość, dialog z chrześcijaństwem*, [w:] tenże (red.), *Dzień muzułmański. Piętnięńskie Spotkania z Religiami*, Piętnięno 1985, s. 13.

dnia Modlitw o Jedność Chrześcijan. W liście pasterskim *Dialog – zadanie na nowy wiek* biskupi napisali:

„Chcemy – poprzez wprowadzenie corocznego Dnia Modlitw Poświęconego Islamowi, obchodzonego 26 stycznia, zapewnić z naszej strony duchowe wsparcie dla dojrzewania wewnątrz islamu tych tendencji, które są zgodne z wolą Bożą oraz kształtować wśród nas zrozumienie i szacunek dla tych naszych *młodszych braci*, którzy szczerze szukają i chcą (...) być posłusznymi Bogu”⁴.

Organizatorem obchodów tego Dnia jest Komitet ds. Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi będący częścią Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego Konferencji Episkopatu Polski. Pomocą służą również członkowie Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów.

Komitet podejmuje zagadnienia o charakterze dialogicznym oraz opracowuje i przygotowuje nowe inicjatywy, dążące do owocnego porozumienia między różnymi religiami niechrześcijańskimi, wśród których znajduje się także islam. Organizatorem Komitetu do Spraw Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi był z upoważnienia abp. Stanisława Gądeckiego prof. Eugeniusz Sakowicz⁵.

Pierwszym przewodniczącym Komitetu został bp Tadeusz Pikus. Będąc propagatorem dialogu międzyreligijnego, nieustannie przypomina:

„Trzeba jednak pamiętać, że dialog nie może zastępować misji głoszenia Chrystusa, ale powinien jej towarzyszyć. Celem każdej religii jest zbawienie wiernych, dlatego ważne jest głoszenie Słowa Bożego, ale z uwzględnieniem wolności sumienia innych”⁶.

Od 2007 roku przewodniczącym Komitetu jest bp Romuald Kamiński. Współorganizatorem centralnych obchodów Dnia Islamu jest także Rada Wspólna Katolików i Muzułmanów. Zasiadają w niej katolicy i muzułmanie, którzy pragną ukazywać elementy wspólne obu wielkich religii monoteistycznych. Rada posiada dwóch współprzewodniczących, reprezentujących obie religie.

⁴ *Dialog – zadanie na nowy wiek*. List Episkopatu Polski, Częstochowa 28 listopada 2003, „Biuletyn Ekumeniczny”, nr 4, 2004, s. 107.

⁵ Por. *Akta Konferencji Episkopatu Polski 2003*, nr 8, Warszawa 2003, s. 81.

⁶ Wypowiedź ks. bp. T. Pikusa podczas dyskusji nad książką A. Rollina, *Islam, chrześcijaństwo i Zachód*, Kraków 2004, na Targach Wydawców Katolickich 16.04.2004 w Warszawie. Por. *Nie bójmy się dialogu z muzułmanami*, www.arabia.pl/content/view/full/273235/133/ [dostęp: 12.03.2007].

Sesję naukową moderował o. dr hab. Ireneusz Ledwoń OFM, prof. KUL. W tej części zostały wygłoszone trzy referaty, podejmujące aktualne tematy dotyczące islamu zarówno w Polsce, jak i na świecie. Pierwszy zabrał głos dr Artur Konopacki z Uniwersytetu w Białymstoku. Jego wystąpienie zatytułowane było: *Muzułmanie w Polsce – ostatnie wydarzenia. Status prawny a zdarzenia ksenofobiczne*. Prelegent omówił główne problemy, z którymi boryka się polska społeczność islamu. Jednym z najważniejszych jest brak aktualizacji ustawy regulującej relacje między muzułmanami a Rzeczpospolitą. Inne problemy trapiące w ostatnim czasie polskich muzułmanów to akty wandalizmu: wybiście szyb oraz podpalenie drzwi w meczecie Gdańsku, a także zniszczenie elewacji zabytkowego meczetu w Kruszynianach. Poruszono także kwestię innych zachowań ksenofobicznych, do których należy „akcja boczek”, polegająca na wysyłaniu wieprzowiny do meczetów i domów modlitwy w Polsce, aby zanieczyszczać te miejsca, a w konsekwencji doprowadzić do zaniechania kultu muzułmańskiego. Zachowania te wyraźnie pokazują jak nikły jest stan wiedzy o islamie w polskim społeczeństwie.

Drugim prelegentem był Bogusław Zagórski z Collegium Civitas, który mówił na temat: *Kalifat – ISIS – państwo muzułmańskie?* W swoim wystąpieniu autor nakreślił historię państwowości muzułmańskiej oraz relacje społeczności islamu wobec innowierców. Bogusław Zagórski wskazał na koraniczne podstawy owych relacji, wskazując także na łamanie przez zwierzchników ISIS szariat. Zgodnie z Koranem mniejszości religijne winny być otoczone ochroną. Ponadto prelegent zwrócił uwagę na problem niewolnictwa, a także zmuszania do przyjmowania religii. Takie akty nie mogą być określane mianem muzułmańskich, stoją bowiem w sprzeczności z nauczaniem religijnym. W konkluzji Bogusław Zagórski podkreślił, że ISIS nie jest państwem muzułmańskim, gdyż jego działalność stoi w sprzeczności z nauczaniem Bożym. Zatem jest to organizacja terrorystyczna i heretycka, podważająca zasady etyczno-moralne islamu.

Jako ostatnia w części naukowej głos zabrała dr hab. Agata Nalborczyk z Uniwersytetu Warszawskiego; podjęła ona temat: *Muzułmańskie reakcje na tzw. Islamskie Państwo*. W swoim wystąpieniu uzupełniła wypowiedź poprzednika. Podstawowy problem w relacjach z islamem polega na braku jednego autorytetu religijnego, odpowiedzialnego za wspólną i obowiązującą całą ummę interpretację Koranu, we wszystkich jego aspektach: religijnych, prawnych, cywilnych, społecznych i międzynarodowych. Autorka zwróciła szczególną uwagę na reakcje świata muzułmańskiego oraz jego przywódców na działania ISIS.

Niewątpliwie wydarzeniem bezprecedensowym było wystosowanie listu do Abu Bajra al.-Baghdadięgo pod którym podpisało się 126 czołowych myślicieli świata muzułmańskiego. List zawiera 17 stron, na których dokładnie omawiane są błędy w postępowaniu samozwańczego kalifa. W konkluzji sygnatariusze listu stwierdzają, że nie ma on prawa posługiwać się tytułem kalifa. Upominają al-Baghdadięgo: „Źle zinterpretowałeś islam jako religię przemocy, brutalności, morderstw i tortur. To ogromny błąd i obraza islamu oraz muzułmanów na całym świecie”. Agata Nalborczyk omówiła także karykatury wysmiewające działalność ISIS, publikowane w różnych mediach, także muzułmańskich.

Po krótkiej dyskusji, uczestnicy udali się na przerwę oraz obiad, po którym rozpoczęła się jubileuszowa sesja piętnastolecia Dnia Islamu w Kościele katolickim. Części tej przewodzili członkowie Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów: dr hab. Agata Nalborczyk oraz dr Artur Konopacki. Także w tej części omówione zostały dokonania ostatnich piętnastu lat w relacjach Kościół – islam w Polsce. Historię spotkań z muzułmanami omówił w referacie zatytułowanym *15 lat Dnia Islamu w Kościele katolickim w Polsce. W służbie nauczania II Soboru Watykańskiego* ks. dr Adam Wąs, reprezentujący KUL. Jako drugi zabrał głos Jego Ekscelencja Mufti Tomasz Mickiewicz, wygłaszając referat zatytułowany *Recepcja Dnia Islamu w Kościele katolickim w Polsce wśród muzułmanów*. Mufti zwrócił uwagę na konieczność podejmowania coraz bardziej dynamicznych badań nad dialogiem, także dialogiem teologicznym między obiema religiami. Na zakończenie sesji o swoich osiągnięciach na płaszczyźnie dialogu międzyreligijnego opowiedzieli przedstawiciele muzułmanów ze Śląska oraz dr Mariola Kozubek reprezentująca Uniwersytet Śląski, w referacie *Doświadczenia i rezultaty obchodów Dnia Islamu w Katowicach*.

Obchody jubileuszu zakończone zostały krótką Liturgią Słowa oraz modlitwą. Podobnie jak to miało miejsce w latach ubiegłych odczytane zostały fragmenty Pisma Świętego oraz Koranu, a następnie każda ze wspólnot modliła się zgodnie ze swoimi obrzędami w obecności współwierzających w Jednego Boga. Właśnie taka idea przyświecała twórcom Dnia Islamu w Kościele katolickim – być razem, by się modlić, być świadkami modlitwy wyznawców tego samego Boga.

Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce, prawdopodobnie nie ma odpowiednika na świecie. Chrześcijananie i muzułmanie spotykają się razem oraz modlą bez wzajemnych animozji. Spotkanie to ma przede wszystkim wymiar duchowy, o szczególnym znaczeniu we współczesnym świecie, w którym nieustannie trwają walki zbroj-

ne w krajach muzułmańskich⁷. Modlitwy w intencji pokoju oraz współdziałanie razem z wyznawcami islamu są organizowane w wielu świątyniach katolickich w Polsce: Warszawie, Pieniężnie, Krakowie i Lublinie oraz Olsztynie. Gromadzą wyznawców Boga Jedynego na modlitwie oraz na gruncie kulturalno-naukowym.

Dzień Islamu ma charakter konferencyjno-modlitewny. W Polsce zazwyczaj nie dostrzega się niechęci wobec wyznawców islamu, głównie z powodu małej liczby wiernych Allaha. Jednak społeczeństwo polskie posiada małą wiedzę na temat doktryny oraz struktury islamu. Dlatego święto islamu w Kościele ma głównie wymiar edukacyjny oraz ekumeniczny. Polska powinna być wzorem, za którym podążać winny inne Kościoły lokalne Europy. Kościół katolicki jest autorytetem potrafiącym łagodzić zadrażnienia w społeczeństwach.

---

⁷ Por. M. Danielewski, *IV Dzień Islamu w Kościele katolickim*, „Biuletyn Ekumeniczny”, nr 1, 2004, s. 110-112.